

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

SPRENGT

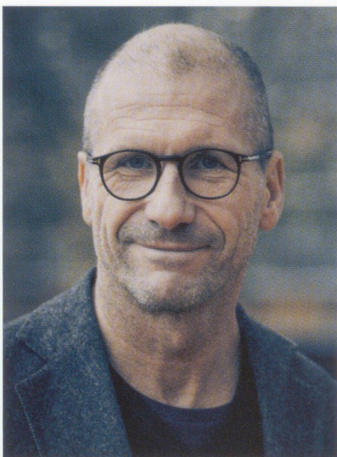
KJÆRE PUBLIKUM

Sarah Kane rakk å skrive fem drama før hun tok sitt eget liv.

Drama som sitrer og brenner av mening og lengsel. Romantiske og brutale stykker som viser at mennesker kan være flere ting samtidig.

Et menneskes blod er noe vakkert og livgivende, men også noe ubehagelig når det kommer fra et sår skapt og forårsaket av et menneske. I dette landskapet plasserte Kane seg. Der det gjør mest vondt ligger også skjønnheten. Som hos Georg Büchner som også døde ung, finnes det noe skisseaktig og fragmentarisk over hennes stykker – lik uferdige dikt.

Kane stiller krav til oss.
Hun vil ha en reaksjon og avskyr likegyldighet.

Stefan Larsson
Teatersjef

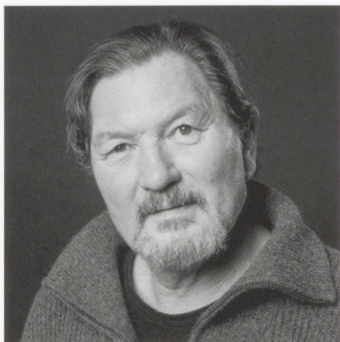
Publikumstjenesten
Sprengt: av Sarah Kane

22g031187

PÅ SCENEN

Kim Kalsås

Stine Robin Eskildsen

Oscar Jean

SJOKKEFFEKTEN: SARAH KANE OG SPRENGT

TEKST: TORA OPTUN

Det er lett – kanskje for lett – å spinne myter rundt Sarah Kane. Den engelske dramatikerken tok sitt eget liv i 1999, da hun var 28 år gammel. Hun skrev dramatik som rystet, og ble i sin samtid stemplet som en tankeløs rebell kun opptatt av å sjokkere for å sjokkere.

Ettertiden har sett henne med andre øyne. Jon Fosse – en av vår tids viktigste og mest anerkjente dramatikere som også har oversatt flere av hennes drama – trekker frem hennes unike måte å blande brutalitet og ømhet på i sine tekster. Dramaene hun etterlot seg er klare, direkte skildringer av en grenseløs verden hvor kjærlighet og vold, håp og fortvilelse ikke er adskilt, men tett vevd

sammen. Denne sammenblandingen var tilstede allerede i hennes første drama *Sprengt* (1995), som hun begynte på mens hun studerte til å bli dramatiker.

Ømt og brutalt

Samtidig som hun skrev raste krigene på Balkan. Spenningene mellom serbere, kroater og bosniaker hadde økt siden Jugoslavia ble oppløst tidlig på

“Hennes teater ble beskrevet som in-your-face og Kane selv mente teateret måtte være som en fotballkamp.”

1990, og fra 1992 og frem til 1995 var Bosnia-Hercegovina åstedet for voldelig krig. Hjemme i England – tilsyn-

elatende på trygg avstand til grusomhetene – satt Kane. Fra TV-skjermen kunne hun se tanks rulle inn på markedsplasser, mennesker drevet på flukt, raserte bygninger.

For Kane var det avgjørende at teateret speilet også denne virkeligheten. *Sprengt* er et intimt drama, nesten som et kammerspill. Men Kane gjør noe helt spesielt med denne formen. Hun åpner den opp, utvider perspektivet. Hun bringer de store problemene, vold, voldtekt, rasisme, vold og kaos inn i det intime mellommenneskelige. Ingenting befinner seg på trygg avstand. Krigen skjer ikke lenger der ute, den bryter ut her og nå mellom menneskene.

Håp på et håpløst sted

At Kane valgte teateret var ingen tilfeldighet. Kane trodde på dets evne til å konfrontere, underholde og fremprovosere følelser, her og nå. Hennes teater ble beskrevet som *in-your-face*, og Kane selv mente teateret måtte være som en fotballkamp fullt av engasjement. Tankene og refleksjonen kunne heller komme i etterkant.

Kane var sentral i en bevegelse som vokste frem på 90-tallet i teateret i England. Flere desillusjonerte dramatikere og regissører hadde mistet troen på at politisk endring var mulig. Dette kan leses som en reaksjon av Margaret Thatcher og de konservative kreftene som hadde stått sterkt på åttitallet.

Teateret ble en arena hvor en kunne protestere. For Kane handlet dette om å si sannheten, om å være brutalt ærlig også – eller kanskje spesielt – om vanskelige og tabu tema som vold, skeive maktforhold og rasisme og misogyni. Skikkelsene hun skildrer gjør og mener grusomme ting. Det spesielle er hvordan hun likevel avslører det dype, underliggende behovet for kjærlighet. Hennes dramatik inviterer til etiske diskusjoner, hvor vi heller enn å dømme mennesker som gode eller dårlige, tvinges til å lese og forstå deres handlinger og væremåte ut fra de konkrete situasjonene de står i.

“*For Kane var det avgjørende at teateret speilet virkeligheten.*”

Anmelderne var ikke nådige da de omtalte Kanes debutstykke, og beskrev det som en «avskyelig fest av dritt» (disgusting feast of filth). Flere av anmelderne har senere innrømmet at de ikke forsto hva Kane forsøkte å fortelle dem.

I løpet av sitt korte liv greide Kane å sette dype spor igjen etter seg. Da Kane ble begravet i 1999, var blant andre den nobelprisvinnende dramatikeren Harold Pinter tilstede. Det ryktes at han da han talte i begravelsen hennes sa, helt enkelt: «Hun var en poet».

ØMT OG BRUTALT

“Kane er for meg trøst,
og håp.”

Sarah Kane er den dramatiker som har betydd mest for meg i min utvikling som regissør. *Sprengt* er et motbydelig og uendelig vakkert verk som er nesten umulig å realisere. Det er en dypt politisk tekst som utfordrer teatret til det ytterste og krever en kompromissløs og hudløs tilnærming fra de kunstnerne som våger. Jeg har gruet meg til å gjøre *Sprengt* i mange år, samtidig som det kjennes nødvendig å ta fatt på.

Sprengt kan på ingen måte oppsummeres i en enkel setning, men for meg handler det mye om maskulinitet. Om at den formen for vold og maktmisbruk som utøves mellom mennesker i vår del av verden er forbundet med, og kanskje også underlagt de samme strukturene som volden som utøves på slagmarken der det er krig. *Sprengt* undersøker menneskets potensiale til vold, men også potensiale til kjærlighet og tilgivelse. At lengslene og sårbarheten som gjør oss menneskelige også finnes i brutalitetens ytterste randsoner.

Kane er for meg trøst, og håp. Jeg tror vi trenger å se både brutaliteten og lyset hun viser oss.

Kjersti Horn
Regissør

BAK SCENEN

Av: Sarah Kane

Oversettelse: Runa Borch Skolseg

Regi: Kjersti Horn

Sceneografi- og kostymedesign:

Sven Haraldsson

Lyddesign: Erik Hedin

Lysdesign:

Anne Elisabeth Bergendahl

Videoregi: Mads Sjøgård Pettersen

Dramaturg: Idun Vik

Inspisient: Kjell Arve Vorland

Kameraføring:

Michaela Vyskočil Gettwert

Lydtekniker: Tor Endre Kalvenes

Kostymer: Gjertrud Solttun

Spesialeffekter: Mette Noodt

Mask: Tonje Mari Ingvaldsen

Videoteknikk: Einar Bjarkø

Lysbordprogrammatør:

Dag Tømmerbakke

Rekvisitører: Frode Prestegård

og Cathrine Hopstock

Forlag: Nordiska ApS

Premiere i Teaterkjelleren

29. mai 2021

Varighet:

I underkant av 2 timer

Den Nationale Scene
Billetter: dns.no, tlf: 55 60 70 80, dns@dns.no
Scenefoto: Odd Mehus | Portrettfoto: Thor Brødreskift
Trykk: Molvik Grafisk AS
Med forbehold om endringer og trykkfeil

